

Prispevek Srednje gozdarske in lesarske šole Postojna k uresničitvi nacionalnega gozdnega programa

Contribution to the Realization of the National Forest Program by Srednja gozdarska in lesarska šola Postojna (Secondary Forestry and Woodwork School in Postojna).

Cvetka KERNEL

Izvleček:

Kernel, C.: Prispevek Srednje gozdarske in lesarske šole Postojna k uresničevanju nacionalnega gozdnega programa. Gozdarski vestnik, 67/2009, št. 7–8. V slovenščini z izvlečkom v angleščini. Prevod Breda Misja, lektoriranje slovenskega besedila Marjetka Šivic.

V prispevku so predstavljene vse vrste in stopnje izobraževanja, ki ga šola opravlja: izobraževanje za pridobitev spričevala ali diplome, izobraževanje za pridobitev certifikata, tečaji in usposabljanje za široko paleto del v gozdovih za profesionalne delavce in lastnike gozdov. Predstavljene so tudi druge dejavnosti šole.

Ključne besede: srednja gozdarska in lesarska šola, izobraževanje, Postojna

Abstract:

Kernel, C.: Contribution to the Realization of the National Forest Program by Srednja gozdarska in lesarska šola Postojna (Secondary Forestry and Woodwork School in Postojna). Gozdarski vestnik (Professional Journal of Forestry), 67/2009, vol. 7-8. In Slovenian, abstract in English. Translated by Breda Misja, proofreading of the Slovenian text Marjetka Šivic.

The article presents all kinds and grades of the education performed by our school: education for acquiring a school certificate or a diploma, education for acquiring a certificate, courses and qualifications for the broad scope of forest works for professional workers and forest owners. It also presents other activities of the school.

Key words: Secondary Forestry and Woodwork School, education, Postojna

Biti del tradicije, ki ima svoje korenine globlje, kot je izmerljivo s človeškim življenjem, je posebna vrednota, ki daje možnost pogledati zunaj dosega vsakdanjih človekovih meril. Na Slovenskem so kali organiziranega izobraževanja na področju gozdarstva pognale v drugi polovici 19. st.; tako korenine Srednje gozdarske in lesarske šole Postojna segajo 140 let nazaj, ko je bila ustanovljena snežniška gozdarska šola.

V Srednji gozdarski in lesarski šoli Postojna dandanes izobražujejo vsebine s področja gozdarstva, lesarstva in zdravstva (od III. do VI. stopnje). Članek je osredotočen na tisti del delovanja šole, ki je povezan z gozdarstvom.

1 IZOBRAŽEVANJE

Izobraževanje za pridobitev spričevala ali diplome SGLŠ Postojna je edina šola v Sloveniji, kjer se dijaki lahko izobražujejo v izobraževalnem

programu srednjega poklicnega izobraževanja *gozdar* in v izobraževalnem programu srednjega strokovnega izobraževanja *gozdarski tehnik*. Od šolskega leta 2007/08 se dijaki izobražujejo po prenovljenih programih, ki se od *starih* razlikujejo predvsem po tem, da je več vsebin namenjenih izključno stroki in da se je povečal del izobraževanja, ki poteka v neposrednem delovnem procesu pri delodajalcih. Del programa (odprti kurikulum, ki obsega 20 % vseh vsebin) je spremenljiv in se lahko spreminja vsako leto, saj se prilagaja potrebam delodajalcev in je povezan z izbiro dijakov (dijakova izbira je razvidna iz dodatka k spričevalu). Prenovljeni izobraževalni programi prinašajo poleg odprtega kurikula, praktičnega usposabljanja pri delodajalcu in dodatka k spriče-

C. K., ravnateljica Srednje gozdarske in lesarske šole Postojna

valu še osebni izobraževalni načrt, v času šolanja dijaki izdelujejo svojo mapo učnih dosežkov, šola mora ves čas posebno skrb nameniti kakovosti izobraževanja in ga vsako leto tudi ovrednotiti; ves čas nastaja novo učno gradivo.

V šolskem letu 2009/10 bosta začeli z izobraževanjem tudi prvi skupini študentov v višješolskem strokovnem izobraževalnem programu *inženir gozdarstva in lovstva* (50 rednih in 50 izrednih študentov). Šola bo program izvajala skupaj s Šolskim centrom Postojna. To je povsem nov višješolski strokovni študijski program, ki prvič v Sloveniji združuje področji gozdarstva in lovstva.

Avtorji vseh treh (prej omenjenih) izobraževalnih programov so učitelji, ki so zaposleni v Srednji gozdarski in lesarski šoli Postojna. Programi so nastali v skladu s potrebami socialnih partnerjev s področja gozdarstva in lovstva in so kreditno ovrednoteni.

1.1 Izobraževanje za pridobitev certifikata

Srednja gozdarska in lesarska šola Postojna ima (edina v Sloveniji) licenco za izvajanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij (NPK) s področja gozdarstva. Leta 2008 so bili podeljeni prvi certifikati, in sicer je pridobilo NPK *gozdar gojitelj* 19 kandidatov, NPK *gozdar sekač* 109 kandidatov in *gozdar traktorist* 39 kandidatov. V postopku potrditve so naslednji predlogi za NPK: *gozdarski žičničar*, *lovec rejec*, *revirni lovec*, *vodja gozdnih del in odkupovalec lesa – manipulant*. Tudi nacionalne poklicne kvalifikacije so kreditno ovrednotene, vključene so v sistem NPK v Sloveniji, SGLŠ Postojna pa sodeluje tudi v mednarodni delovni skupini, ki NPK s področja gozdarstva vključuje v evropski kvalifikacijski okvir (*Development of European Chainsaw*). Vse so, enako kot izobraževalni programi, plod dela učiteljev SGLŠ Postojna.

2 TEČAJI IN USPOSABLJANJA

Srednja gozdarska in lesarska šola Postojna izvaja bogato paleto tečajev in usposabljanj za široko paleto del v gozdu za profesionalne delavce v gozdu pa tudi za lastnike gozdov, tečaji pa so namenjeni

tudi tistim, ki pri svojem delu uporabljajo znanje gozdarskih veščin.

Izobraževanje lastnikov gozdov večinoma poteka v organizaciji Zavoda za gozdove Slovenije, šola pa izvaja tečaj. V tej kombinaciji so se lastniki gozdov v šolskem letu 2008 / 09 lahko vključili v naslednje tečaje: varno delo z motorno žago – začetni in nadaljevalni (dvodnevni), varno delo z motorno žago (tridnevni), varno delo z adaptiranim gozdarskim traktorjem (enodnevni), krojenje gozdno-lesnih sortimentov (enodnevni), vzdrževanje motorne žage (enodnevni), varno delo s traktorsko prikolico in hidravličnim dvigalom (dvodnevni), varno delo z gojitvenim orodjem (enodnevni), varno delo z motorno žago v nevarnih razmerah (dvodnevni). V šolskem letu 2008/09 se je v 120 tečajih usposabljalo 2195 lastnikov gozdov.

Še barvitejšo paleto tečajev in usposabljanja pa šola ponuja na trgu vsem, ki pri svojem delu potrebujejo znanje gozdarskih veščin. V šolskem letu 2008 /09 so bili naslednji tečaji: tečaj varnega dela s traktorji in s traktorskimi priključki (dvodnevni), tečaj tehnike dela z motorno žago (eno-, dvo-, tri-, sedem- ali desetdnevni), tečaj za voznike adaptiranih gozdarskih traktorjev (desetdnevni), delo s hidravličnim nakladalnikom (osemdnevni), tečaj za upravljalce gozdarske prikolice s hidravličnim dvigalom, tečaj za upravljalce strojev za strojno sečnjo, tečaj za gozdne žičničarje, tečaj spravila lesa z gozdarskim traktorjem (eno- ali dvodnevni), prikaz tehnike z motorno žago, periodični preizkusi za motorno žago in gozdarski traktor. V šolskem letu 2008/09 se je v 89 tečajih usposabljalo 1421 tečajnikov.

3 AKTIVNOSTI SGLŠ POSTOJNA

3.1 Tekmovanja v gozdarskih veščinah za dijake in študente

Ekipa dijakov šole vsako leto tekmuje na tekmovanjih v gozdarskih veščinah; na tistih, kjer sodelujejo dijaki in študenti, pa tudi na tekmovanjih profesionalnih delavcev. Srednja gozdarska in lesarska šola Postojna je najboljša evropska srednja gozdarska šola glede na uvrstitve dijakov na najprestižnejšem evropskem tekmovanju v gozdarskih veščinah za dijake in študente. Od leta 2002, odkar se ekipa šole udeležuje evropskega

prvenstva, so dijaki SGLŠ Postojna dosegli 46 uvrstitev na prva tri mesta.

V šolskem letu 2008/09 je bil aktualni dijak SGLŠ Postojna Ernest Kržič član državne ekipe profesionalnih delavcev, ki se je udeležila svetovnega prvenstva. Šolska ekipa se je udeležila dveh regijskih tekmovanj profesionalnih delavcev in evropskega prvenstva za dijake in študente, kjer je ekipa po lanski ekipni zmagi letos dosegla drugo mesto.

3.2 Mednarodna dejavnost šole

Zadnjih šest let je šola vključena v projekte mobilnosti Leonardo da Vinci. V šolskem letu 2008/09 je v državah EU 23 dijakov opravljalo tritedensko prakso, 13 učiteljev pa je za en teden odpotovalo v različne države EU, kjer so imeli možnost spoznavati šolske sisteme in gozdarstvo v državah gostiteljih.

V istem šolskem letu se je nadaljevala izmenjava dijakov z avstrijskima šolama iz Steinza in Brucka, ponovno smo vzpostavili sodelovanje z gozdarsko šolo iz Kraljeva (njihovi učitelji so bili en teden na izobraževanju v Postojni), v okviru projekta Comenius pa vzpostavljamo sodelovanje z gozdarsko šolo iz Francije, Poljske in Slovaške. V Postojni so bili junija na zaključni strokovni ekskurziji dijaki iz gozdarskih šol iz Trutnova in Hranic.

3.3 Vpetost šole v projekte

Šola je vključena v projekta *Biotehniška področja – šole za življenje in razvoj* in v *MUNUS 2*, katerih vsebina je povezana z uvajanjem prenovljenih programov v šolski sistem in sta sofinancirana iz evropskih strukturnih skladov. Prvič je bila šola uspešna tudi na kandidaturi pri projektu Leonardo da Vinci – inovativnost, mednarodno pa je zasnovan tudi inovacijski projekt *Drevo in njegove korenine*, ki poteka v sodelovanju z Zavodom za šolstvo Slovenije.

3.4 Tehniški in naravoslovni dnevi

Srednja gozdarska in lesarska šola Postojna že vrsto let organizira tehniške in naravoslovne dni za osnovnošolce z vsebinami s področja gozdarstva, lesarstva in okoljevarstva. Izkušenijska pedagogika

je vodilo, ki leto za letom privabi več osnovnošolcev. V šolskem letu 2008/09 je bilo na tematskih dnevih v šoli 2098 osnovnošolcev iz 38 osnovnih šol z zahodne in osrednje Slovenije.

Poseben program je namenjen tudi otrokom iz vrtcev, ki prihajajo v Postojno večinoma iz Notranjsko-Kraške regije.

3.5 Gozdne poti

V okviru Srednje gozdarske in lesarske šole Postojna deluje tudi Youth Hostel Proteus Postojna, ki je popotniška destinacija s povsem specifično ponudbo posameznikom in manjšim skupinam pod skupnim imenom *gozdne poti*. Po načelih doživljajske pedagogike popotniki lahko pod strokovnim vodstvom vstopajo v svet naravoslovne fotografije, se seznanjajo z divjo hrano, sledijo spremembam v svetu dreves in grmov, stopajo po poti kamna in vode, iščejo sledi velikih, se seznanjajo z mnogoterimi obrazi kraškega sveta ...

3.6 Prehod na ogrevanje z lesnimi sekanci

Proti koncu leta 2008 so v Srednji gozdarski in lesarski šoli Postojna v novi peči prvič zagoreli lesni sekanci. Moč peči, ki ogreva skoraj 8000 m², je 500 KW, njen izkoristek pa je 92 %. S prehodom iz ogrevanja z lahkim kurilnim oljem na ogrevanje z lesnimi sekanci je šola želela prispevati k večji energetske samostojnosti Slovenije, zagotoviti delo in zaslužek domačim ljudem, želi pa tudi vzgajati in seznanjati svoje dijake in drugo zainteresirano javnost o pomenu obnovljivih virov energije.

4 NAČRTI

Srednja gozdarska in lesarska šola Postojna si že dlje prizadeva pridobiti šolsko posest. Da bi šoli zagotovili šolsko posest, je dvakrat zapisano tudi v Resoluciji o nacionalnem gozdnem programu v poglavju 11 *Izobraževanje gozdarskih kadrov* in v poglavju 14 *Raziškovalna in razvojna dejavnost*. V poglavju 14 je napisano tudi, da se ustanovi medpodjetniški izobraževalni center, ki pa je druga velika neizpolnjena namera Srednje gozdarske in lesarske šole Postojna in za katero upa, da bo uresničena v naslednjih letih.

Šola načrtuje širitev izobraževanja v skladu z novostmi v gozdarski stroki za znanje in veščine od IV. do VI. stopnje izobraževanja, nov izobraževalni program, ki bo povezoval gozdarstvo in lesarstvo, širitev ponudbe potrjevanja nacionalnih poklicnih kvalifikacij in širitev ponudbe vsebin z gozdarskega področja za zainteresirano javnost.

V srednjeročnih načrtih je tudi gradnja nove športne dvorane pri šoli, za katero si šola prizadeva, da bo nudila kakovostno okolje uporabnikom vso svojo življenjsko dobo, da bo grajena po načelih trajnostne gradnje, da bo sledila načelom nizkoenergijske gradnje s solarno elektrarno, s solarnim ogrevanjem tople vode, z uporabo meteorne

vode za sanitarije, z učinkovitim prezračevalnim sistemom in v kateri bo v lesu skladiščena neznemarljiva zaloga CO₂.

Srednja gozdarska in lesarska šola Postojna s svojim delom uresničuje cilje in usmeritve Resolucije o nacionalnem gozdnem programu, kar dokazuje z indikatorji, ki so predstavljeni v tem članku. Drevo Srednje gozdarske in lesarske šole Postojna ima globoke korenine v kraškem svetu, čvrsto deblo v slovenskem prostoru in široko razprostrte veje v Evropo. Je del več kot sto let starega parka v združbi pokončnih socialnih partnerjev z dovolj svetlobe v svojih načrtih in pod jasnim nebom vizije načrtov svojega dela v prihodnosti.